

El que està en joc en les mobilitzacions de l'ensenyament públic

En les últimes setmanes s'han disparat les mobilitzacions en defensa de l'ensenyament públic. Vaga indefinida estatal a les escoles infantils de menors fins als 3 anys, des del passat 7 de maig. Vaga indefinida de tot l'ensenyament públic no universitari a la Comunitat València des de l'11 de maig. Vagues a Catalunya des del febrer, vaga a l'Aragó els dies 19 i 20 de maig. I tot això coronat amb grans mobilitzacions, especialment potents a València, però també importants en les comunitats citades, així com a Andalusia, Astúries, Castella-la Manxa i Madrid. I precisament a Madrid, seguint l'exemple de la Comunitat Valenciana, els principals sindicats (CCOO, UGT i per la seua banda CGT), les famílies (CONFAPA) i coordinadores com Menys Lectives han anunciat una vaga indefinida al començament del pròxim curs.

Què signifiquen aquestes mobilitzacions en el context mundial actual? Quan les guerres s'estenen i governs de diferents colors polítics declarats acorden geganters augments de la despesa militar i canvis legislatius en pro d'una major militarització de la societat.

Mobilitzacions amb reivindicacions legítimes

Juntament amb les reivindicacions específiques en cada cas, hi ha una sèrie de reivindicacions que convergeixen al voltant de la millora de les condicions laborals, la qualitat de la docència, el finançament adequat i el funcionament democràtic dels centres.

Condicions laborals: recuperació del poder adquisitiu, reducció de jornada lectiva i de càrrega burocràtica i administrativa, equiparació salarial a l'alça entre territoris i etapes, estabilització d'interins i reducció de temporalitat, més personal docent i de suport, substitucions immediates de baixes.

Qualitat de la docència: reducció de ràtios alumnat/professorat, més atenció individualitzada (en particular davant

les necessitats especials), millor inclusió, augment del personal d'orientació i suport psicològic, "parella educativa" en 0-3 (dos docents a cada aula).

Finançament adequat: augment del finançament, aturar la privatització i, per tant, contra l'ampliació dels concerts i pel manteniment de l'oferta pública, millorant les infraestructures (incloent-hi la climatització dels centres) i defensa de l'escola rural.

Mesures democràtiques: participació real del professorat i també de l'alumnat i de les famílies, igualtat territorial en l'accés a l'educació i defensa de les llengües cooficials, gestió democràtica dels centres, negociació real amb sindicats i comunitats educatives.

A més, en l'educació Infantil 0-3 es reivindica el seu ple reconeixement com a etapa educativa, la universalització de l'accés a ella, la integració d'escoles i xarxes municipals en el sistema públic, la fi de les externalitzacions i les subcontractacions i la millora de les categories professionals. En la Formació Professional, l'increment de places públiques, més professorat, menor dependència d'externalització empresarial, millors infraestructures. A la universitat, es reivindica el finançament necessari, la reducció de la precarietat, la millora del sistema de beques, etc.

Què significa l'ensenyament públic?

El coneixement fins i tot bàsic -saber càlcul, llegir comprensivament, etc.- és un element de primera importància perquè qualsevol treballador pugui desenvolupar-se amb certa solvència en la societat capitalista (més que "desenvolupar-se" hauria de dir "defensar-se", davant la vulnerabilitat que pateixen en la societat capitalista els qui no són propietaris de mitjans de producció). Li permet, a més, accedir a algunes conquestes culturals i artístiques assolides per la humanitat, que són negades per als qui no tenen aquest coneixement (tot i que també passa que, tot i que el desenvolupament de

les forces productives que fa possible aquestes conquestes hagi estat fruit exclusivament de la classe treballadora, aquesta és exclosa del seu accés a elles pel preu que se'ls imposa en la seva mercantilització). A més de tot això, l'accés al coneixement facilita a un treballador, en la seva interacció amb els seus germans de classe, la comprensió de les causes dels seus patiments i, per tant, la seva organització per combatre-les.

Per això, la reivindicació de l'accés a l'ensenyament -a la instrucció- forma part dels primers programes del moviment obrer, al voltant dels quals la classe obrera s'organitza políticament. Per exemple, en el programa fundacional del PSOE, el 1879, es consigna la importància de l'ensenyament, en proclamar l'aspiració a "*la constitució de la societat sobre la base de la federació econòmica, de l'organització científica del treball i de l'ensenyament integral per a tots els individus d'un i altre sexe*".

Pot el mercat assegurar l'accés a l'educació a la classe treballadora? Salta a la vista que no. En el mercat s'accedeix a mercaderies, la qual cosa exigeix el seu pagament i, per tant, la impossibilitat d'accés als qui pateixen l'explotació. És per això que l'aspiració a l'educació es plasma en la reivindicació de la gratuïtat de l'escola. Com es recull en el programa del PSOE aprovat en el seu primer congrés, el 1888, any també de la fundació de la UGT: "*l'establiment d'escoles de primera i segona ensenyança, així com professionals, havent de ser gratuïtes*".

En la constitució republicana de 1931 -article 48- es reconeix aquest dret en els termes següents:

El servei de la cultura és atribució essencial de l'Estat, i el prestarà mitjançant institucions educatives enllaçades pel sistema de l'escola unificada. L'ensenyament primari serà gratuït i obligatori. Els mestres, professors i

Per subscriure't a la Carta Setmanal del POSI

Si no la reps, et convidem que la rebes cada setmana. Si la reps, et proposem que subscriguis altres companys i companyes a qui els pugui interessar. L'elaboració i tramesa d'aquesta Carta suposa algunes despeses. El POSI, que l'edita, no rep ni demana subvencions. La nostra activitat i publicacions són finançades exclusivament per treballadors i treballadores. Et demanem un suport de 5 euros (o més, si vols) a l'any per donar suport a la publicació d'aquesta Carta Setmanal. El nostre compte a La Caixa és ES53 2100 2812 51 0200071314 (indicant suport Carta Setmanal)

Per rebre la Carta envia un correu a info@posicuarta.org
Contacta a través de <http://posicuarta.org/cartasblog/contacto>

catedràtics de l' ensenyament oficial són funcionaris públics. La llibertat de càtedra queda reconeguda i garantida. La República legislarà en el sentit de facilitar als espanyols econòmicament necessitats l' accés a tots els graus d' ensenyament, per tal que no es trobi condicionat més que per l' aptitud i la vocació. L' ensenyament serà laic, farà del treball l' eix de la seva activitat metodològica i s' inspirarà en ideals de solidaritat humana. Es reconeix a les Esglésies el dret, subjecte a inspecció de l' Estat, d' ensenyar les seves respectives doctrines en els seus propis establiments.

En la constitució monàrquica de 1978 - article 27- s'incrusta la conquesta, tot i que amb via de fuga per al capital (perquè s'obre la via als concerts i a les supersticions religioses a les aules):

Tots tenen el dret a l'educació. Es reconeix la llibertat d'ensenyament (...). Els poders públics garanteixen el dret que assisteix els pares perquè els seus fills rebin la formació religiosa i moral que estigui d' acord amb les seves pròpies conviccions. L'ensenyament bàsic és obligatori i gratuït (...) Es reconeix a les persones físiques i jurídiques la llibertat de creació de centres docents, dins del respecte als principis constitucionals (...). Els poders públics ajudaran els centres docents que reuneixin els requisits que la llei estableixi.

En definitiva, l' ensenyament públic es va constituir històricament com a conquesta social, en tant que únic possible garant del dret democràtic a l' educació. Mai va assolir el nivell que permetés afirmar que tota la població hi tenia accés amb independència del nivell de riquesa familiar. Però sí que va permetre, en una mesura considerable, en el cas espanyol, l' accés de la classe treballadora a l' ensenyament fins i tot en el nivell universitari, per més que fos en menor proporció que el de les altres classes socials. És per la qual cosa l' ensenyament públic com la sanitat pública i altres serveis socials són caracteritzats com a salari indirecte.

No obstant això, en l'actualitat es produeixen canvis que impliquen un retro-

cés en aquestes conquestes socials. Diferents governs atenen la crida del capital financer que, a través dels grans fons d' inversió, busca oportunitats de negoci també en l' ensenyament: per exemple, ja hi ha 18 universitats privades que ofereixen un combo d'FP + grau universitari davant la insuficient oferta de places públiques d'FP (és el cas de la Universitat Tecnològica Atlàntic-Mediterrània, lligada a MEDAC, cadena d'FP comprada pel fons estatunidenc KKR). Hi ha en això una responsabilitat política dels governs que, *de facto*, actuen com a còmplices del gran capital, retallant severament els fons pressupostaris per a l' ensenyament públic. No elucubrem al respecte de l' objectiu destructiu dels atacs a l' ensenyament públic. La situació actual de la Universitat Complutense ho exemplifica d' una manera dramàtica, mentre ja estan produint-se tancaments de títols de postgrau, de torns d' estudi i d' assignatures optatives, amb la conseqüent intensificació del treball i l' amenaça d' una minva de la qualitat de l' activitat docent i investigadora de la universitat.

S'han de satisfer les reivindicacions i això exigeix un gir polític dràstic en els pressupostos: no a la despesa militar!

El conjunt de les reivindicacions exposades són legítimes i, per tant, han de ser satisfetes. L' ensenyament públic necessita un autèntic pla de xoc (com la sanitat pública i també els altres serveis públics, que ho han de ser realment, en particular l' habitatge). Una dotació de fons que proveeixi de tot el personal i tots els mitjans materials que resulten necessaris perquè pugui exercir la seva funció social de proveir l' accés a l' ensenyament al conjunt de la població. A més de la derogació de totes les lleis regressives.

Però això xoca amb un problema que s' expressa de forma molt nítida en termes aritmètics. Com es pot finançar la satisfacció de les reivindicacions i, més àmpliament, l' esmentat "pla de xoc"? Òbviament s'han de prendre els recursos

d'on són. Segons la Comissió Europea, les rendes del capital van augmentar des del 1978 del 33 al 44% del PIB, mentre que els salaris van caure del 67 al 56%. D'altra banda, segons l' Agència Tributària, mentre el tipus efectiu mitjà de l'IRPF per a assalariats està en el 12%-15%, els grans grups empresarials gaudeixen de tipus efectius sobre benefici comptable al voltant del 6-7%. Sens dubte hi ha molt a fer per aquest costat però, en tot cas i ja, és imprescindible modificar dràsticament l' estructura de la despesa pública.

El compromís de dedicar el 2% del PIB a despesa militar acordada el 2014 ja era un element de barbàrie. La seva més que duplicació, perquè s'elevi al 5% que va imposar Estats Units el 2025 és literalment incompatible amb les legítimes aspiracions de la classe treballadora. Cal tenir en compte que aquest 5% respecte al PIB suposa més del 10% de la despesa pública total. Despesa militar: és a dir, despesa el millor ús de la qual és que quedi obsolet, perquè si s'utilitza només "aporta" destrucció.

Per tant, el que està en joc en les mobilitzacions per l' ensenyament públic, com també en les que lluiten per la sanitat, les pensions o l' habitatge públic, és el combat contra la barbàrie a partir de la reivindicació de les conquestes històriques de la classe treballadora en el seu combat per la vida digna. En aquest sentit, nosaltres, la secció espanyola de la IV Internacional, lluitant per l' ensenyament públic ens inscrivim en el moviment internacional contra la guerra i el rearmament, així com contra el genocidi de Palestina i els atacs a les conquestes obreres i democràtiques. I, en particular, donem suport a la celebració de la conferència i el míting contra la guerra dels pròxims 19 i 20 de juny, on està confirmada la intervenció de Daniel Kebede, Secretari General del Sindicat Nacional d' Educació britànic (amb prop de 500.000 afiliats), i de Graziamaria Pistorino, Secretària Nacional de la Federació de Treballadors del Coneixement de la CGIL italiana (més de 200.000 afiliats).